

Helsingin
kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunta

Tämä on Helsingin kaupungin
vammaisneuvoston hyväksymän asiakirjan
allekirjoittamaton sähköinen versio.

Asia: Erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittäminen ja hakuohjeet 31.1.2023

Helsingin vammaisneuvosto on huolissaan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksessa 31.1. käsiteltävästä esityksestä erityisuimakortin päivittämisestä. Esityksen mukaan 1.8.2023 alkaen erityisuimakortti rajattaisiin koskettamaan vain pysyvän vamman tai pitkäaikaissairauden vuoksi toimintarajoitteisia helsinkiläisiä, ja myöntämiskriteereiksi hyväksytään ainoastaan tavat, jotka ovat mahdollista osoittaa yksityisyydensuoja ja tietosuoja turvaten. Oikeuden erityisuimakorttiin saisi liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella, vammaisen pysäköintiluvalla, taksikortilla, joka on myönnetty vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua varten sekä EU:n vammaiskortilla.

Vammaisneuvosto pitää hyvänä, että erityisuimakortin hakuprosessissa hakijoiden yksityisyydensuoja ja tietoturva parannettaisiin nykyisestä. Erityisen tärkeää tämä on ihmisten terveystietojen osalta. Kaupungin tulee mahdollistaa yksityisyydensuojan toteutuminen, mutta ei rajaamalla erityisuimakortin käyttäjiä. Vammaisneuvosto esittääkin, että kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta velvoittaa selvittämään tietoturvassa olevat heikkoudet ja tekemään erityisuimakortin hakuprosessiin vastaavat muutokset.

Vammaisneuvoston mielestä erityisuimakortin käyttöä rajaavaa esitystä ei voi perustella yhdenvertaisuuden näkökulmasta. YK:n vammaissopimuksen edellyttämän yhdenvertaisuuden toteutumiseksi vammaiset ihmiset tarvitsevat erityisuimakortin kaltaisia positiivisia erityistoimia tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi. Esityksen vaikutusarvioinnit ovat puutteelliset.

Esityksen mukaan ”osa nykyisistä erityisuimakorttiasiakkaista ei olisi uudistuksen jälkeen enää oikeutettuja erityisuimakortin hankintaan. Heidän osaltaan kausituotteen hankinnan kulut nousisivat”. **Helsingin vammaisneuvosto vastustaa erityisuimakortin myöntämisperusteiden muuttamisesta siten, että erityisuimakortin saajien joukkoa rajataan nykyistä pienempään määrään vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä.** Vammaisneuvoston mielestä esitys rajaa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden palveluja sekä heidän oikeuksiaan ja etujaan ja on siten vastoin Suomen ratifioimaa YK:n vammaisyleissopimuksen periaatteita.

Vammaisneuvoston mielestä esitetty myöntämisperusteiden rajausta on osin epätasa-arvoinen, koska kaikki kaupunkilaiset hyötyvät liikunnasta, mutta erityisesti vähän liikkuvat henkilöt, joilla on erilaisia vammoja - ja pitkäaikaissairauksia, hyötyvät liikunnasta. Päätös rajasi etenkin monet pitkäaikaissairaajat henkilöt sekä henkilöt, joiden toimintakyvyn rajoite ei ole näkyvä erityisuimakortin käytön ulkopuolelle.

Tuettu erityisuimakortti on tärkeä pitkäaikaissairaille ja vammaisille kaupunkilaisille, sillä monilla ei ole mahdollisuutta omaehtoiseen liikuntaan taloudellisista syistä. Erityisuimakortin alkuperäinen ajatus vammaisten ja pitkäaikaissairaiden helsinkiläisten taloudellisesta tuen tarpeesta itsenäiseen liikkumiseen ei ole poistunut. Vammaisneuvosto esittääkin, että työryhmä jatkaa valmistelua siten, että se kuulee vammais- ja vanhusneuvostoja sekä jatkaa erityisuimakortin tietoturvallisten kriteerien valmistelua siten, että kriteerit eivät rajaa pitkäaikaissairaiden liikkujien oikeutta erityisuimakorttiin.

Vammaisneuvoston mielestä Helsinki ei tule päätöksenteollaan toimia niin, että se heikentää vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ihmisten täysimääräistä osallisuutta ja osallistumista yhteiskuntaan kaventamalla heidän oikeuksiaan ja etujaan vaikeuttamalla entisestään heikommassa asemassa olevien mahdollisuuksia pitää huolta kunnostaan ja terveydestään.

Helsinki on sitoutunut hyvinvointisuunnitelmassa 2022–2023 edistämään muun muassa kaupunkilaisten mielen hyvinvointia, liikkumista ja terveellisiä elintapoja. Kaikkia näitä tavoitteita erityisuimakortti tukee ja joiden kanssa myöntämisperusteiden rajaamisen esitys on räikeässä ristiriidassa.

Helsingin vammaisneuvosto

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja

Kristiina Karhos
varapuheenjohtaja